

دانش پژوهی آموزشی

Scholarship of Teaching and Learning

تهیه و تنظیم: مهری یآوری، دکتر حسین کریمی مونقی،
حکیمه سابقی
دفتر توسعه آموزش علوم پزشکی دانشکده پرستاری
و مامایی مشهد

در سال ۱۹۹۰ آقای Boyer در بنیاد Carnegie کتابی با عنوان *Scholarship Reconsidered* چاپ نمود و در آن مطرح کرد که آموزش ایده‌آل فقط به ارائه آموزش با کیفیت و کمیت برجسته خلاصه نمی‌گردد، بلکه از یک عضو هیات علمی انتظار می‌رود که با استفاده از دستاوردهای موجود در جامعه‌ی آموزشی، در آموزش خود **رویکرد عالمانه‌ای**^۱ داشته باشد و بالاتر از آن، منابع تازه‌ای را در اختیار جامعه آموزشی قرار دهد و با این کار منجر به پیشبرد دانش در عرصه آموزش گردد.

نکته اساسی در دانش پژوهی **تعامل با جامعه آموزشی** به صورت کسب دانش موجود درباره موضوع موردنظر و نیز ارائه نوآوری به جامعه آموزشی برای استفاده دیگران و نیز کسب نظرات نقادانه دیگران می‌باشد.

دانش پژوهی آموزشی می‌تواند شامل هر یک از حوزه‌های فعالیت‌های آموزشی زیر باشد:

^۱ -Scholarly Teaching

- تدریس^۲

- برنامه ریزی آموزشی^۳

- راهنمایی و مشاوره^۴

- رهبری و مدیریت آموزشی^۵

- ارزیابی یادگیرندگان^۶

ارزیابی دانش پژوهی:

در سال ۱۹۹۷، Glassick در کتاب خود با عنوان *Scholarship Assessed* شش معیار مشهور خود را برای ارزیابی فعالیت‌های دانش پژوهی ارائه داده است. این معیارها عبارتند از:

۱- دارا بودن اهداف مشخص

فرد دانش پژوه باید اهداف خود را از فعالیت‌های صورت گرفته به وضوح بیان کند:

- آیا هدف اصلی به وضوح بیان شده است؟
- آیا اهداف بیان شده واقع بینانه و قابل دسترسی هستند؟
- آیا موضوع مورد پرسش در زمینه مربوطه مهم است؟

۲- کسب آمادگی کافی

- آگاهی از فعالیت‌های قبلی صورت گرفته در زمینه مورد نظر
- داشتن مهارت‌های لازم برای انجام فعالیت
- از پیش فراهم کردن منابع مورد نیاز آن فعالیت

۳- استفاده از روش‌مندی مناسب

- دانش پژوه باید از روش مناسب برای انجام فعالیت بهره بگیرد، آنها را به صورت مؤثری به کار بندد و در موارد لزوم بر حسب نیاز آنها را تغییر دهد.

^۲ - Teaching

^۳ - Curriculum development

^۴ - Advising and mentoring

^۵ - Education leadership and administration

^۶ - Learner assessment

- در عین حال انعطاف پذیر بوده و حتی در صورت نیاز فعالیت را مجدد طراحی نماید.

۴- نتایج قابل توجه

- نتایج باید به دانش در آن حوزه بیافزایند، باعث تحریک یادگیری شوند، و یا مشکلی را در خارج از حوزه دانشگاه حل کنند:
- آیا دانش پژوه به اهداف خود دست یافته است؟
- آیا فعالیت صورت گرفته در نهایت منجر به افزودن مطلبی به دانش موجود در آن زمینه شده است؟
- آیا فعالیت صورت گرفته افق های جدیدی برای بررسی و مطالعه بیشتر ایجاد نموده است؟

۵- ارائه مؤثر

- یک فعالیت دانش پژوهی هر قدر هم که برجسته و درخشان باشد در صورتی که به دیگران ارائه نشود به اتمام نرسیده است:
- آیا دانش پژوه از شیوه مناسب و مؤثری برای ارائه نتایج کار خود بهره جسته است؟
- آیا برای در میان گذاشتن فعالیت خود با گروه هدف خود از ابزارها و محیط های مناسب استفاده کرده است؟
- آیا دانش پژوه پیام خود را به روشنی و با یکپارچگی لازم ارائه کرده است؟

۶- بازبینی نقادانه

- تعمق و تفکر دانش پژوه در مورد فعالیت صورت گرفته
- استفاده از دیدگاه ها و نظرات دیگران در زمینه آن فعالیت
- درس گرفتن از این اقدامات در جهت بهبود بخشیدن به فعالیت خود
- استفاده از نتایج آن ارزیابی ها برای بهبود فعالیتهای آتی

آیین نامه جدید ارتقاء اعضای هیئت علمی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی علوم پزشکی کشور که در مرداد ماه ۱۳۸۷ ابلاغ شد، از اول دی ماه ۱۳۸۷ در همه دانشگاهها لازم الاجرا گشت. در این آیین نامه، علاوه بر لزوم داشتن مقاله با اندکس ISI، توجه ویژه ای به دانش پژوهی آموزشی شده است، به طوری که اعضای هیات علمی جهت ارتقا ملزم به کسب حداقل ۳ امتیاز از بند ۶ ماده ۱ ارتقاء، که مربوط به دانش پژوهی در آموزش می باشد، شده اند.

اعضاء محترم هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد میتوانند جهت اطلاع از نحوه ارائه فعالیتهای دانش پژوهی خویش دستورالعمل های مربوطه

را در سایت مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه مطالعه نموده و فعالیتهای دانش پژوهی آموزشی خود را به صورت چاپی و الکترونیکی به همراه سایر مدارک ارتقاء از طریق مدیر گروه آموزشی به کمیته منتخب دانشکده ارسال نمایند. تصویب نهایی این فعالیتهای منوط به ارائه تاییدیه مرجع مربوطه با توجه به سطح نوآوری ادعا شده (مدیر گروه، معاون آموزشی دانشکده یا مسوول EDO دانشکده مربوطه، معاون آموزشی یا مسوول EDC دانشگاه...) خواهد بود.

Email: nms.edo@mums.ac.ir

Web:

http://www.mums.ac.ir/nurse/fa/EDO_main

